

טיפול שונים באלאר בליזיאנתוס זן רוזיטה לבנה

מעין פלוס קטרון, איתן שלמה, דורית חשמונאי, אבי אושרוביץ, דודו אלקיים - מו"פ ערבה תיכונה וצפונית
נבון אמנון - לה"ד נגב שה"מ, משרד החקלאות

תקציר

גידול הליזיאנתוס נמצא במגמת פיתוח בשנים האחרונות בערבה ובשאר איזורי הארץ. זנים חדשים מוחדרים לשוק מדי שנה. בחלק מהזנים יש בעיות של צימוח לא אחיד של ענפי הפריחה המשניים ע"ג הגבעול המרכזי, צימוח המכער את מראה ענף הפריחה. בנוסף, עוקצי הפרחים ארוכים ורכים. טיפול במווסת צמיחה אנטי גיברלין - אלאר (Daminozide) יכול לפתור את הבעיה ואכן נוהגים מגדלי הליזיאנתוס לרסס את הפרחים באלאר על מנת לפתור בעיות אלה ולקבל תפוחת טרמינלית. חלק מגדלי הפרחים לא מקבלים תוצאה טובה מהטיפולים וכמו כן אין המלצות ברורות באיזה שלב של התפתחות של ענפי הפריחה יש לבצע את הטיפול. במחקר שבוצע בתחנת יאיר בעונת 2008/9 נבחן מועד הריסוס האופטימאלי ומספר הריסוסים הנדרש לקבלת תפוחת טרמינלית אחידה. הזן אותו בחנו הוא הרוזיטה הלבנה. הטיפול הטוב ביותר היה 2 ריסוסי אלאר שניתנו בשלב צעיר שבו התפתחות פקעי הפריחה בשלב ניצנים קטנים.

מבוא

בשנים האחרונות גידול הליזיאנתוס נמצא בתנופת פיתוח חזקה הודות לזנים החדשים שהוכנסו. לאחרונה טופחו זנים חדשים ע"י לחברות מסחריות מיפן, ארה"ב ואירופה בעלי פרחים כפולים כדוגמת המריאצי וזנים עם פרחים קטנים כדוגמת הפיקולו והרוזיטה אשר גרמו לשוק להתעורר והדבר מתבטא בעליה בביקושים ומחיר הפרח. בישראל מגדלים זנים אלה ונסחרים בשווקים באירופה, מצב זה עודד מגדלי פרחים להצטרף למעגל מגדלי הליזיאנתוס. בחלק מהזנים יש בעיות של צימוח לא אחיד של ענפי הפריחה המשניים ע"ג הגבעול המרכזי, דבר המכער את המראה של הענף הפריחה ובנוסף עוקצי הפרחים ארוכים ורכים. טיפול באנטי גיברלין - אלאר (Daminozide) יכול לפתור את הבעיה ואכן נוהגים מגדלי הליזיאנתוס לרסס את הפרחים באלאר על מנת לפתור בעיות אלה ולקבל תפוחת טרמינלית. במחקר שבוצע במו"פ דרום (זכאי וחוב', 2000) נמצא כי טיפול בחומר מננס הביא לדחייה במועד הקטיף אך הביא לקבלת תפוחת מרוכזת ויפה בזן אקו צהוב. בזני פוגי שטופלו בחומר מננס נמצא כי מועד הקטיף לא נפגע והתקבלה תפוחת יפה. מועד הריסוס שנמצא מתאים הוא בעת הופעת פקעי פריחה. בשנים האחרונות השתנה מגוון הזנים הגדלים מסחרית בערבה ולכן החלטנו להציב ניסוי זה על מנת לבחון מידת התאמת המלצות אלה לזנים אחרים. במהלך מחקר זה נבחנו מספר ריסוסים על מנת להציג את שלב הריסוס המתאים של הזן רוזיטה לבנה (בו קיימת בעיה זו) ואת מספר הריסוסים לקבלת תפוחת מיטבית.

שיטות וחומרים

שתילים מזן רוזיטה לבנה ממשלת חישתיל, נשתלו בעומד של 90 שתילים למ"ר בתאריך 28/09/2008. הוגדרו 2 מצבים - צמחים בוגרים פרח ראשון פתוח וניצני פריחה. צמחים צעירים הופעת ניצנים. הצמחים רוססו 3 פעמים באלאר (אנטי גיברלין). הטיפולים ניתנו במרווח של שבוע במשך שלושה שבועות עוקבים, בתאריך 02/01, 07/01, 13/01. בכל זן סומנה חלקת מדגם בת 1 מטר ממנה נקטפו הפרחים ונדגמו. המדדים שנלקחו הם: אורך גבעול מרכזי ואורך תפרחת, משקל ומספר פקעי פריחה.

תוצאות וסיכום

הטיפול הטוב ביותר היה 2 ריסוסי אלאר שניתנו בשלב צעיר שבו התפתחות פקעי הפריחה בשלב ניצנים קטנים (טבלה 1). 3 ריסוסים בשלב צעיר ואף בשלב בוגר פגעו גרמו לקבלת גבעולים ותפרחות קצרים ואלו ריסוס אחד בלבד לא היה יעיל. זוהי תצפית ראשונית ואנו ממליצים לבצע זאת בניסוי מורכב בו ישלבו כל הזנים המסחריים שיש להם בעיה זו. בנוסף יש לבדוק חיי מדף.

טבלה 1: השפעת שלב ומספר טיפולי אלאר בזן רוזיטה על איכות גבעול הפריחה.

טיפולים	שלב התפתחות	אורך גבעול פריחה(ס"מ)	משקל (גרם)	אורך תפרחת	מספר פקעי פריחה
ביקורת	בוגר	77.63	0.32	27.88	7.50
ריסוס אחד		77.33	0.33	25.00	10.00
שני ריסוסים		78.13	0.24	25.25	5.50
שלושה ריסוסים		70.00	0.24	15.00	7.86
ביקורת	צעיר	94.45	0.27	36.91	8.11
ריסוס אחד		107.00	0.26	30.67	5.33
שני ריסוסים		84.60	0.32	35.50	9.60
שלושה ריסוסים		69.00	0.13	28.00	5.00

הבעת תודה

אנו רוצים להודות לוועדת ליזיאנטוס שתמכה והמליצה לבצע תצפית זו, תודה לארגון מגדלי פרחים על מימון התצפית.

מקורות

זכאי, מ., דורי, ע., בן יונס, ל., מתן, א., קורמן, ע. 2000. השפעת מעכב הצמיחה אלאר על תפרחת ליזיאנטוס. מו"פ דרום, סיכום עונת מחקרים 1999/2000.